

Datum : 1 februari 2022

Aan de raadsleden van de gemeente Gennepe

Zaaknummer : 539017

Onderwerp : Raadsinformatiebrief stand van zaken duurzaamheid Gennepe

Beste leden van de raad,

U hebt aangegeven graag op de hoogte gehouden te worden van de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid in onze gemeente. Met deze brief informeren wij u over de verschillende initiatieven, projecten en samenwerkingsverbanden waar wij momenteel als gemeente in betrokken zijn. We beperken ons in deze brief tot de thema's klimaat, klimaatadaptatie en vergroening.

ENERGIETRANSITIE– RES

In juni dit jaar hebt u de RES 1.0 vastgesteld. Sindsdien zijn de voorbereidingen getroffen om in 2022 van start te kunnen gaan met het uitvoeringsprogramma. Er is geïnventariseerd welke thema's gebaat zijn bij een regionale aanpak en er is een begroting gemaakt op basis van de middelen die conform de adviezen van de ROB beschikbaar gesteld zouden worden door het Rijk. De formatie van het nieuwe kabinet liep echter vertraging op en de beslissing voor serieuze investeringen in de energietransitie werd uitgesteld tot na 2022. Het budget dat gemeenten komend jaar ontvangen voor de uitvoering van klimaatmaatregelen is daarom vele malen kleiner dan voorzien, en daarmee ook de bijdrage die gemeenten kunnen afstaan aan de RES. In de decembercirculaire is vastgesteld dat gemeenten een kleine € 3,- per inwoner zullen ontvangen voor klimaatmaatregelen. De RES-organisatie heeft gemeenten gevraagd hiervan € 1,50 beschikbaar te stellen voor de RES en heeft de begroting navenant aangepast. Ook worden er afspraken gemaakt over de toekomstige samenwerking.

2022 wordt nu beschouwd als een overgangsjaar, waarin de belangrijkste thema's gezamenlijk opgepakt worden en andere thema's op vrijwillige basis, binnen de zgn. 'coalition of the willing'. Onder het gezamenlijke programma vallen onder meer de regionale afstemming met Enexis ten behoeve van netverzwaring, de onderlinge afstemming met betrekking tot grootschalige energieopwek en het opzetten van een platform voor kennisdeling. In 2023 komen er naar verwachting substantiëlere bedragen naar gemeenten, onder meer om personele capaciteit aan te kunnen trekken om de energietransitie op stoom te kunnen brengen. Tegen die tijd zal opnieuw bezien moeten worden welke taken in gezamenlijkheid opgepakt gaan worden en welke thema's gebaat zijn bij een lokale aanpak.

Over de samenwerkingsafspraken en begroting voor het komende jaar is op het moment van schrijven nog geen overeenstemming bereikt. Wij hebben als gemeentebestuur aangegeven deze beslissing – over rijksmiddelen die pas in het voorjaar beschikbaar gesteld worden – aan het nieuwe college over te willen laten.

ENERGIETRANSITIE– LOKALE PROJECTEN

Duurzaam Bouwloket

De toenemende druk op inwoners om hun woningen voor te bereiden op een aardgasvrije warmtevoorziening, eigen energie op te wekken en de in het algemeen toegenomen interesse in duurzaamheid hebben ons tot de conclusie gebracht dat het bestaande energieloket (GELG) niet meer in de huidige behoefte kan voorzien. Daarom zijn we een samenwerking aangegaan met het Duurzaam Bouwloket, dat de functie van gemeentelijk energieloket heeft overgenomen. Het Duurzaam Bouwloket is helpdesk en digitaal platform in één. Bij de telefonische helpdesk kunnen inwoners tijdens kantooruren terecht om hun vragen over woningverduurzaming voor te leggen aan professionele adviseurs. Op de website www.duurzaambouwloket.nl/gemeente/Gennep staat alle informatie over financiële regelingen, gemeentelijke acties, ervaringsverhalen en een online energiescan overzichtelijk gebundeld.

We verwachten volgend jaar de samenwerking met het Duurzaam Bouwloket verder te bestendigen door voor de uitvoering van de warmtetransitie gebruik te maken van extra diensten. Hierbij valt te denken aan de organisatie van informatiebijeenkomsten, een rijdende showroom, de opzet van collectieve inkoopacties en het opleiden van energiecoaches.

Warmtetransitie

U bent op 17 januari geïnformeerd over de Transitievisie Warmte; op 31 januari wordt de visie ter vaststelling aan u voorgelegd. Volgende stap is het opstellen van een uitvoeringsplan. De eerste gesprekken met extern adviseur Arthur Hofstad, woningcorporatie Mooiland en het Duurzaam Bouwloket hebben al plaatsgevonden. Insteek is om de transitie naar een aardgasvrije gemeente haalbaar en betaalbaar te maken voor iedereen. Uiteraard zijn we hierbij onder andere afhankelijk van de rijksmiddelen die hiertoe beschikbaar worden gesteld. Als gemeente kunnen we echter niet stilzitten en moeten we ervan uitgaan dat deze transitie de komende jaren een grote inspanning van ons gaat vergen. We houden u graag op de hoogte van de plannen en ontwikkelingen op dit gebied.

Groene Bon

De Groene Bon-actie voor woningeigenaren afgelopen voorjaar is succesvol geweest: na uitgifte van 2000 Groene Bonnen zijn inwoners via nieuwsbrieven en een digitale masterclass energiebesparing geïnformeerd over het thema energiebesparing en gestimuleerd om verdere stappen te zetten om hun woningen te isoleren.

Dat huurders echter niet hebben kunnen profiteren van deze actie bleef wringen. In juni heeft de gemeenteraad met een unaniem aangenomen motie duidelijk gemaakt gemeentebudget in te willen zetten voor een vergelijkbare actie voor huurders. Die is begin januari van start gegaan. Huurders hebben een Groene Bon t.w.v. € 50,- kunnen aanvragen en schreven zich daarbij automatisch in voor een nieuwsbrief over energiebesparing. Aangezien de grotere isolatiemaatregelen uitgevoerd worden door de woningcorporatie, beperkt de communicatie rondom deze actie zich tot de kleinere maatregelen en producten en gedragsverandering.

Gratis energieadvies

De lancering van het Duurzaam Bouwloket hebben we gekoppeld aan een actie: gedurende drie maanden konden inwoners gratis telefonisch maatwerkadvies m.b.t. woningverduurzaming aanvragen. Verder zijn er zgn. appeltaartgesprekken gehouden: energie-adviesgesprekken waarbij meerdere buurtbewoners adviezen ontvingen van een professionele energieadviseur. Hier is veel respons op gekomen. Vanwege de verscherpte coronamaatregelen hebben er in december en januari geen gesprekken kunnen plaatsvinden, deze zijn verplaatst naar het vroege voorjaar.

Energiecoöperatie Stroom van Hier

Energiecoöperatie Stroom van Hier, opgericht in 2019 in Mook en Middelaar, is het afgelopen jaar een samenwerking met de gemeente Gennep aangegaan. De coöperatie, die in Mook en Middelaar bezig is een postcoderoosproject in Molenhoek op te zetten, wil ook in Gennep leden werven en zonneprojecten op gaan zetten. In november heeft de gemeente Gennep samen met de gemeente Mook en Middelaar een intentieverklaring getekend waarin beide gemeenten hun steun toezeggen aan de coöperatie.

De grootste uitdaging om ook in onze gemeente een postcoderoosproject op te zetten wordt momenteel gevormd door de transportschaarste, waardoor er geen grote installaties (>180-200 panelen) meer zijn toegestaan. Pas vanaf 2026 zal naar verwachting de nodige netverzwaring plaatsvinden en komt er weer ruimte voor grotere zonneprojecten.

Bijdrage energiearmoede

In januari hebben gemeenten van het Rijk een bijdrage ontvangen voor de bestrijding van energiearmoede. Deze bijdrage bestaat uit een budget bestemd om inwoners met een kleine beurs en relatief hoge energielasten te compenseren voor de stijgende gasprijzen en een budget bestemd om dezelfde groep inwoners te ondersteunen bij het treffen van energiebesparende maatregelen. Wij zijn momenteel in overleg met het sociaal domein en buurgemeenten Bergen en Mook en Middelaar aan het onderzoeken op welke wijze we deze doelgroep het beste tegemoet kunnen komen.

Monitoring

De afgelopen jaren hebben we bijgehouden hoeveel duurzame energie er in onze gemeente wordt opgewekt. Bij gebrek aan reële informatie over de geïnstalleerde zonnepanelen in onze gemeente hebben we de informatie voor deze analyse steeds uit openbare bronnen (Klimaatmonitor) gehaald. Dit jaar heeft de Provincie Limburg op basis van luchtfoto's voor de gehele provincie in kaart gebracht hoeveel zonnepanelen er daadwerkelijk zijn geïnstalleerd en hoeveel potentie er nog is voor zon-op-dak. Gennep heeft als eerste Limburgse gemeente gebruik kunnen maken van deze gegevens.

In 2021 waren er in onze gemeente 45.044 zonnepanelen geïnstalleerd. Uitgaande van een vermogen van 285 Wp per paneel en een gemiddelde opbrengst van 0,88 kWh per Wp per jaar komt dit neer op 11 miljoen kWh per jaar, gelijk aan ongeveer 39,6 TJ. Op het totale energieverbruik van Gennep (1730 TJ volgens schattingen o.b.v. landelijke gemiddelden) is dit 2,3%. Dat de totale opwek in onze gemeente lager ligt dan evaluaties van de afgelopen jaren lieten zien heeft dus te maken met de wijze van meten: de Klimaatmonitor, die haar resultaten baseert op steekproeven en gemiddelden, heeft de totale opwek van zonne-energie in de gemeente Gennep voor het jaar 2020 geschat op 66 TJ.

DUURZAME MOBILITEIT

Zakelijke reizen van de gemeentelijke organisatie vinden sinds mei 2021 alleen nog met duurzaam vervoer plaats. De medewerkers reizen met behulp van MobilityMixx met de elektrische auto of fiets. Daarnaast kunnen medewerkers gebruik maken van het openbaar vervoer door de Mixxcard te gebruiken. In 2022 worden deze diensten ook openbaar toegankelijk: alle inwoners van Gennep kunnen dan gebruik maken van de elektrische deelauto's en -fietsen.

In 2021 zijn 5 locaties aangewezen voor het plaatsen van een strategische laadpaal en in 2022 zullen nogmaals 5 palen volgen. Inwoners zonder eigen parkeerterrein hebben de optie om gratis zelf een laadpaal te laten plaatsen door Vattenfall wanneer zij een elektrische auto hebben aangeschaft.

AFVAL EN CIRCULARITEIT

Het concept circulariteit, dat gebruikte materialen niet als afval beschouwt maar als grondstof voor nieuwe producten, wordt als aandachtspunt meegenomen bij bouwprojecten. Complicerende factor is dat er nog geen normen of zelfs heldere definities bestaan voor circulariteit.

Wel zijn er steeds meer partijen die circulair en modulair bouwen als uitgangspunt hanteren en wordt er landelijk gewerkt aan normeringen en meetmethodes die noodzakelijk zijn om de hoeveelheid afval uit bouwprojecten substantieel te verminderen.

De Afvalsamenwerking Limburg (ASL) waar Gennep bij is aangesloten, is momenteel bezig met een aanbestedingstraject waarbij circulaire verwerking van afval een belangrijke voorwaarde is voor gunning. Voor efficiënt hergebruik van huishoudelijk afval is effectieve bronscheiding essentieel - inwoners worden hier via het gemeentenuws over geïnformeerd. De gescheiden afvalfracties worden vanaf het milieustation afgevoerd als grondstof voor nieuwe toepassingen. Tevens werkt de gemeente samen met kringloopstichting Mage voor hergebruik van goederen.

Basisscholen die afvalverwerking hebben opgenomen in hun lesprogramma worden hierbij ondersteund door de gemeente. Bij de start van het nieuwe schooljaar is stichting Beestenbende met basisschoolleerlingen aan de slag gegaan om zwerfafval op te ruimen en andere acties rondom milieuthema's te organiseren. Inmiddels kunnen we rekenen op een indrukwekkende groep van 84 kinderen die zich maandelijks inzetten om Gennep schoner en groener te maken.

KLIMAATADAPTATIE

Het afgelopen jaar hebben we samen met Mook en Middelaar gewerkt aan een uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Er zijn gesprekken gevoerd met verschillende stakeholders, waaronder het IVN, agrariërs en wijkondersteuners. Deze gesprekken hebben waardevolle input opgeleverd waarmee we dit jaar aan de slag gaan om onze gemeente beter bestand te maken tegen de effecten van het veranderende klimaat. Omdat dit thema vele beleidsterreinen raakt en deel uitmaakt van klimaatbeleid in bredere zin, hebben we ervoor gekozen om klimaatadaptatie uit te werken als onderdeel van het duurzaamheidsbeleid dat we na de verkiezingen gaan opstellen. De gesprekken die we het afgelopen jaar hebben gevoerd met belanghebbenden uit de gemeente dienen hierbij als basis.

Ondertussen zijn we van start gegaan met een tweetal projecten. Het eerste is de samenwerking met Stichting Steenbreek. Deze stichting biedt ondersteuning bij het opzetten van projecten ter bevordering van een groene en waterbestendige gebouwde omgeving. Dit jaar wordt er een actieplan gemaakt voor het vergroenen en ontharden van buurten. Het tweede project is momenteel in voorbereiding en start dit voorjaar, met een bijeenkomst over de toekomst van de Gennepse landbouw. Agrariërs, het IVN, de stichting Natuurrijk Limburg en de gemeente gaan met elkaar in gesprek om te onderzoeken hoe ze elkaar kunnen ondersteunen in transitie naar een toekomstbestendige landbouw, waarbij oplossingen gezocht moeten worden voor problemen als verdroging en verlies van biodiversiteit. Als hier behoefte aan blijkt te bestaan kan stichting Natuurrijk Limburg vervolgens een adviserende rol gaan spelen voor Gennepse agrariërs die willen overgaan op een meer natuurinclusief bedrijfsmodel.

Tot zover de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid in Gennepe. Uiteraard houdt de verduurzaming van onze gemeente niet op met de verkiezingen. De ambtelijke organisatie kijkt er naar uit om Gennepe samen met de nieuwe coalitie nóg groener, energieneutraler en klimaatrobuuster te maken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gennepe,
De secretaris,

De burgemeester,

Jacqueline Nijland

Hans Teunissen